

LIDEN TIDNINGEN

2018-04

INDAL LIDEN HOLM BISPGÅRDEN HAMMARSTRAND

En riktigt god jul!

Ur innehållet

Unik orgel i Lidens kyrka
Vättabergsbacken får ansiktslyftning

NÅGRA ORD FRÅN FRÅN REDAKTIONEN...

Att det fortfarande, efter 20 år, finns en lokaltidning som kommer ut i området från Indal till Hammarstrand är vi på redaktionen glada för. Så lång tid har den alltså funnits. Ni hade säkert fått göra det förr eller senare i alla fall, men vi tycker att det passar bra att ni i det här numret får läsa lite om Tore Lövenius, han som satte igång det hela! Utan honom, ingen Lidens Tidning och, så småningom, förmodligen inte heller någon Lidentidning. Det är ju så den heter nuförtiden efter att vi på den nuvarande redaktionen övertagit den och, förhoppningsvis, vidareutvecklat den lite.

Om den är bra eller dålig måste ni själva avgöra, men vi hoppas och tror, efter de kontakter vi haft, att den är omtyckt av många. Tidningen har också gått framåt upplagemässigt.

Våra annonsörer bidrar troget till att den ska kunna förutsätta att existera, så tack för det gångna året! Men vi vill också berätta att det fortfarande är så att dess intäkter, i stort sett, bara täcker dess omkostnader i form av annonsförsäljning, layout, redigering och bildbe-

handling samt distribution. Det går inte, exempelvis, att få vilken bild som helst att fungera i tryck så det är ett ständigt pågående arbete.

Man kanske kan tycka att det finns annat som är viktigare än att ge ut bygdens lokaltidning, en uppfattning som vi också fått ta del av under det gångna året. Men vår uppfattning är att det finns plats för många sorters engagemang, både ideella och professionella. Vi har valt att kämpa för en fortsatt utgivning av en lokal tidning, om än bara, än så länge, fyra gånger om året.

Självklart finns det mycket annat som är viktigt, till exempel ungdomsverksamhet. Men det ena utesluter inte det andra och inför det nya året önskar vi på redaktionen att fler från idrotten och ungdomsverksamhet berättar för oss hur deras planer ser ut så vi kan ge plats för sådant i tidningen. Detta så att fler inom vårt utgivningsområde kan få information om vad som finns att ta del av om man är intresserad. På det sättet kan vi stödja varandra!

Tidningen drivs, som sagt, fortfarande på ideell basis och samarbete mellan olika verksamheter är något vi på redaktionen gärna vill ha och efterlyser.

Vi kommer att fortsätta att ge ut Lidentidningen och kämpa för att mindre orter också ska få ha sin tidning.

Vi önskar er alla en riktigt god jul och ett gott nytt år!

Hälsningar från redaktionen

Lidentidningen

Järkvissle 204

860 41 Liden

tel 0692-211 01

e-post: lidentidningen@telia.com

Utgivningsbevis: 31 116

Ansvarig utgivare & redaktör:

Anders Högström

Layout: Anders Högström och Eva-Rut Lindberg

Annonser: Eva-Rut Lindberg

Tryckeri: Print 24, EU

Omslagsbild och illustrationer: Lars Gustafsson

Utgivningsområde: Indal, Liden, Holm,

Bispgården och Hammarstrand.

Kalendarium

Här har varje förening möjlighet att publicera högst fem rader. Texterna ska vara oss tillhanda vid manusstoppet för respektive nummer. I övrigt hänvisar vi till annonser enligt priserna i tariffen nedan.

Dat	Arrangemang	Tid	Plats	Arrangör
1/12	Julmarknad	14.00	Lidens centrum	Marknadsgruppen & Lidens hbf
2/12	Adventsgudstjänst	18.00	Lidens kyrka	Indalens pastorat
		Efter gudstjänsten	Sockenstugan	Sillre MO Hem & samhälle
15/12	Gröt & sång	14.00	Skansborg	Järkvissle FH
4/3	Styrelsemöte	11.00	Oxsjögården	PRO Liden
4/3	Medlemsmöte	13.00	Oxsjögården	PRO Liden
9/3	Trollkätans dag	12.00	Gussjön	Trollrikets skoterklubb
25/3	Årsmöte	13.00	Oxsjögården	PRO Liden

Preliminär utgivningsplan

År / nr	Annonstopp	Utgivning
2019-1	11 februari	13 mars
2019-2	6 maj	12 juni
2019-3	26 augusti	25 september
2019-4	21 oktober	20 november

Vi kan hjälpa till med utformningen av nya annonser, ideella föreningar betalar 300 kr, företag enligt offert.

Kontakta oss per mail Lidentidningen@telia.com eller telefon 0692-211 01 för information om mått och priser.

Tempo

LIDEN

Öppettider

Må - ti	10 - 19
On	10 - 20
To - fr	10 - 19
Lö	10 - 16
Sö	12 - 16

*Lotta med personal
önskar
God Jul
och Gott Nytt år*

Vi är ombud för

Tel 0692 - 100 26

Familjedagar våren 2019

Lördagen den 26/1 kl 12.00 -14.00
Nertomtjärn i Västanå, hit kan man komma
vägledes, ring för info.

Lördagen den 16/2 kl 12.00-15.00
Knylstugan på Jerikoberget i Liden.

Lördagen den 9/3 kl 12.00-14.00
Trollkätan i Gussjön.

Vi serverar mat och kaffe på alla tre ställena
och lotteri kan också förekomma.

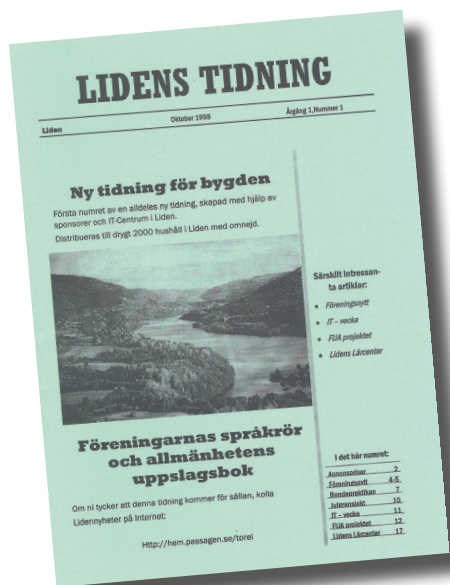
I mars/april ordnas en Skotergudstjänst i
Oxsjö, se kommande predikoturer.

Varmt välkomna på våra aktiviteter

Se vidare på www.trollriketsskoterklubb.se
Facebook
eller kontakta Lillian 070-690 93 95

NÄR LIDEN BLEV MED TIDNING ...

För 20 år sedan, närmare bestämt den första oktober 1998, kom det en ny liten tidskrift i brevlådorna i bygden och dess namn var Lidens Tidning. Med tiden skulle det bli hela 80 nummer innan det sista delades ut i augusti 2014. Sommaren 2015 återuppstod tidningen ”som en fågel Fenix” men då med en liten förändring av namnet; den heter numera Lidentidningen och har ny redaktion. Men en sak är säker, den skulle aldrig ha funnits om det inte var för dess grundare, Tore Lövvenius. Men när man driver en tidning blir det sällan tillfälle att berätta något om sig själv, därför vill vi som numera håller i rodret berätta lite om tidningens grundare. För det är han som är pappa till den!

Omslaget på första numret av Lidens tidning som utkom i oktober 1998.

Hur det började

Egentligen kan man säga att den föddes långt tidigare, nämligen på Akademiska Sjukhuset i Uppsala, den tjugosjätte maj 1953, i och med att Tore Lövvenius då såg dagens ljus. I Uppsala växte han upp och tillbringade också sina första skolår men mammans nya kärlek innebar att de flyttade till Stockholm 1969, närmare bestämt till Bredäng.

Efter grundskolan med mer än godkända betyg blev det gymnasiet på humanistisk linje på Östra Real i Stockholm och, som det var på den tiden, militärtjänst 1973 med ett intressant uppdrag som ytbärgare.

Fotbollen

Här blev det Hammarby för hela slanten och resor runt om i Sverige som hejarklack. Men det var långt innan det fanns några ”huliganer”. Efter giftermål och tillökningar hamnade Tore så småningom som tränare åt bland annat ett tjejfotbollslag under 10 år, vilket ställde krav inte bara sportsligt utan även socialt.

Varför Liden?

Efter diverse jobb som försäljare, av radioapparater och bröd samt tidningskörning, såg Tore en annons där Stockholms brandförsvaret sökte ambulansförare. Han var, tillsammans med 600 andra sökande med på en mycket arbetsam uttagning och blev en av de 16 som fick jobbet. Men efter att verksamheten privatiserades och ha konfronterats med diverse ”konstiga” chefer och annat tröttnade Tore på arbetet som ambulanschef i Södertälje och fick, genom en bekant, chansen att söka sig till SOS i Sundsvall.

För att kunna jobba krävs det ju någonstans att bo och efter flera mäklarkontakter föll valet på ett hus i Liden som Tore tyckte vara platsen för honom – lite av ”här är det”. Däri-

från var inte steget långt till att börja arbeta på ambulansen i Liden.

Anknytning

Livet är ibland märkligt. Helt utan Tores vetskap kom det att visa sig att hans farmor sedan 1944 ligger begravd på kyrkogården i Liden och farbrodern hade en stuga vid Skälsjön, annars var varje anknytning okänd.

Bystugan

Lidens Tidning gav inspiration på många sätt och eftersom Tore Lövvenius alltid varit en som kunde dra igång projekt så nu drog han igång Bystugan i det före detta posthuset, eftersom han tillsammans med Mats Melin insåg att det behövdes en samlingspunkt i Liden. På dagarna redaktion för tidningen, IT-café och allmän bystuga och på kvällarna ”sportsbar”, mycket populärt i grannskapet.

Teknik

Tore Lövvenius har alltid varit tekniskt intresserad och när telenätets bredbandsutbyggnad satte igång var han initiativtagare till ett av de första projekten i landet med ADSL-bredband och som sjösattes i Lidenbygden. Under Tores hand blev sedan många hemsidor till.

Men allt går inte alltid som det är tänkt och när Mats Melin tragiskt omkom i en olycka och ekonomin förändrades för Bystugan såg och tog Tore Lövvenius möjligheten att flytta närmare sina sex barn utanför Nykvarn. Bystugan lades ner och är numera uthyrd som bostad. Efter flytten har Tore jobbat för innebandyklubben Nykvarns IF. Nu när Tore är nybliven pensionär anlitas han som kvalificerad biografmaskinist några gånger i månaden. Detta betyder att han rattar toppmoderna digitala projektorer - nutidens tekniska underverk.

Lidentidningen 2018-04

Lidens Tidnings redaktör Tore Lövvenius i mitten med Lidentidningens nuvarande redaktion Anders Högström och Eva-Rut Lindberg.

Foto: Arne Johansson, Järkvissle

Eftersom Tore Lövvenius gjort ett så gediget förarbete lever tidningen vidare, under ett litet annat namn. Men den skulle inte inte existerat utan Tores företagsamhet och initiativkraft. För som Tore Lövvenius säger: – Varför skulle det inte gå att starta en tidning i Liden?

Vi på redaktionen håller med! Vi gör vad vi kan för att den ska fortsätta att komma ut!

Anders Högström & Eva-Rut Lindberg

Fakta Lidens Tidning

- Första numret utgavs ut i oktober 1998
- Sista numret utkom ut i augusti 2014
- Sammanlagt blev det 80 nummer
- Totalt antal sidor blev 2 416 + ett inbladat A4-ark
- 1998 utgavs 2 nummer
- 1999 – 2003 gavs det ut 5 nummer/år
- 2004 utgavs 4 nummer juninumret utgick
- 2005 – 2013 gavs det ut 5 nummer/år
- Sista året, 2014, utgavs 4 nummer decembernumret utgick

Välkommen till oss

Vi är en lokal bank som tar lokala beslut och kan hjälpa dig med alla dina bankärenden. På Lidenvägen 96 finns vi på plats på torsdagar mellan 10.00 och 14.00 men hör gärna av dig till mig så bokar vi en tid som passar dig.

Amanda Eriksson

kontorschef

0692-609 60

amer02@handelsbanken.se

handelsbanken.se/liden

Handelsbanken

ÅRETS MEDELPADINGAR 2018

Vid Medelpads Hembygdsförbunds årsmöte 22 april 2018 i Indal utsågs på förslag från Indals Hembygdsförening Elisabeth Olsson och Anna-Lena Hallin till årets Medelpadingar och fick motta Hembygdsförbundets förtjänstrånl med lagerkrans samt diplom. Texten nedan är hämtad ur tidningen Hembygden i Medelpad och Ångermanland nr 2 – 2018 med följande motiveringar och skriven av Margareta Johansson, Ordförande, Medelpads Hembygdsförbund

Elisabeth Olsson bor i Högsjö by, Indals socken. Högsjö är en by som präglas av god sammanhållning och ett stort intresse för sin lokala historia. Motor i arbetet var den numera avlidna Anders Nylander, som också samlat mängder av foton. Många års historieforskningen hade till slut gett så mycket material, att idén föddes, att man skulle samla allt i en bok. Till redaktör för boken valdes Elisabeth Olsson. Hon har med stort engagemang, kunnande och enträget arbete slutfört uppdraget. Boken ”Högsjö - om en by” utkom 2017.

Foto: Erik Olsson.

Anna-Lena Hallin har under mer än trettio år arbetat ideellt i Indals Hembygdsförening. Hon är ett exempel på alla de hembygdsvänner, som verkar i det tysta och alltid ställer upp, städar och gör fint, sköter blommor, kokar kaffe, bakar bröd, brer mackor och får oss alla som besöker gården att trivas. Utan Anna-Lena och alla hennes systrar och bröder, som verkar inom vår rörelse skulle inte hembygdsrörelsen finnas.

Foto: Arne Johansson.

Behöver du hjälp med fastigheten eller trädgården?

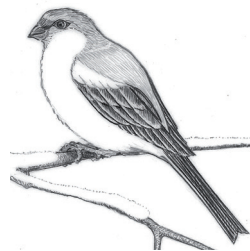
JELA ALLSERVICE
hjälper dig med trädgårdsskötsel, snöskottning, däckbyte, småreparationer och ombyggnader.

SPAR ANNONSEN!
Du kan behöva vår hjälp förr än du tror!

Kontakta Jonas Jerrefalk 0692-211 33, 076-828 19 31
Vi har F-skattsedel och ordnar med ROT och RUT

TECKNAREN INGVAR NILSSON

*Tecknaren Ingvar Nilsson
(t.v.) och skrivaren Sören
Nilsson.*

Foto: Arne Johansson

På Högåsen, Sönneråsen, Jämtland, mitt emot Bispfors på andra sidan Indalsälven, bor nästan 86 åriga Ingvar Nilsson. Tillsammans med den yngre brodern Sören Nilsson (79 år skrivare) har han medverkat som tecknare i flera nummer av Lidens Tidning och även i Lidentidningen.

Inte nog med det så har han deltagit som tecknare och illustratör under flera decennier i de historiska häften om Fors socken (snart 50 häften) som Sören Nilsson har varit författare till. Dessutom har Ingvar varit mycket flitigt anlitad att ”dekorerar” ett stort antal festlighetsarrangemang på Sönneråsen. På meritlistan finns även medaljskisser och s.k. genomskärningsbilder av olika slag.

Äldsta barnet

Ingvar föddes, som äldsta barnet i syskonskaran om 4 barn, år 1932 i Föllinge i Jämtland, men redan vid fyra års ålder flyttade familjen till Högåsen. Närmare bestämt det hus Ingvar bor i idag. Föräldrarna var Johan Nilsson från Högåsen och Margareta (Greta), född Sjökvist från Föllinge.

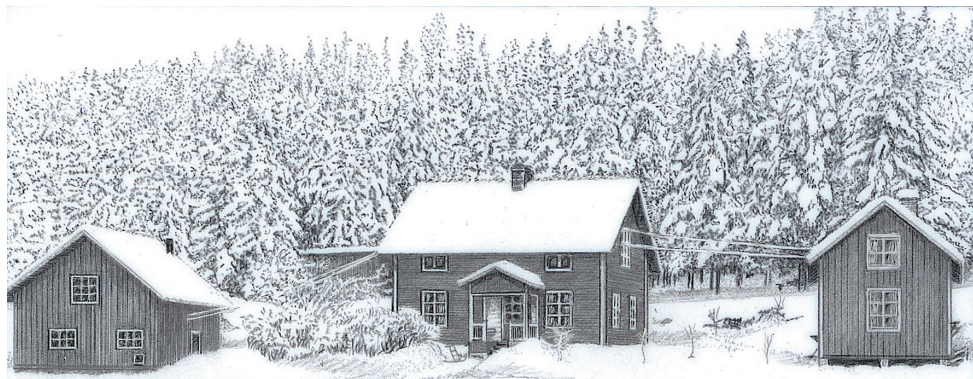
Utbildning

Ingvar gick den 6-åriga folkskolan i Västeråsen. Det sjunde året – fortsättningsskolan – var han inte närvarande. Han åkte istället

till Ludvika! En kusin, som drabbats av polio men återhämtat sig, ville ha sällskap vid sin flytt till arbete i Ludvika. Och Ingvar följde med. I Ludvika började han på ASEA:s Verkstadsskola. Därefter blev det diverse arbete på driften vid det nya Hölleforsens kraftverk i Jämtland. Sedan mönstrade han till I 5 i Östersund (Jämtlands Fältjägare) och var där i 15 månader. Skrev på för ytterligare 6 månader, vid Kadettskolan på Järva i Stockholm. Avgick som löjtnant. En bonus om avgångspremie och räntefria studielån öppnade vägen till ingenjörsexamen vid Tekniska Institutet på Nybrogatan i Stockholm.

Karriär

Första arbetet blev hos Vattenfall inne i Stockholm. Och första arbetsresultatet blev stolparna med stag till 380 kilovoltsledningar. Karriären gick vidare som Konstruktör hos Sven Hultkvist AB, som senare köptes upp av den konsulterande ingenjör- och arkitektbyrån Orrje & Co, och som efter namnbyte blev det

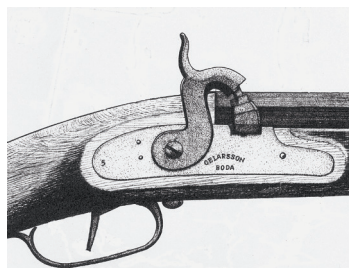

Exempel på Ingvar Nilssons digra produktion av teckningar. Det mesta är tecknat på pappersformatet A3 med blyerts. Med kopieringsteknik har bilderna därefter förminskats eller förstörats.

stora Scandiaconsult Bygg- och Industriteknik. Det blev uppdrag om konstruktioner åt bl.a. det delvis svenska företaget Lamco i Liberia. Efter "hemlängtan" blev det Vattenfall igen. Nu i Räcksta väster om storstaden. Arbete för kärnkraftverken Ringhals 2, 3 och 4 samt Forsmark 1, 2 och 3. Ingvar blev sedan Vattenfall Energisystem trogen till sin pensionering 1997. Naturligtvis var bostaden i Stockholmstrakten under yrkesåren, bl.a. i Täby.

Berättartradition

Det fanns en berättartradition i Ingvars släkt, med fokus på historia, som har smittat av sig till både Ingvar och brodern Sören. Den med tiden 103-åriga fastern Britta Nilsson samlade barnen i ladugården under mjölkningen och berättade "spökhistorier" till allas förtjusning. Teckningsådran har dock inte gått vidare till Ingvars båda döttrar, så vi får tills vidare njuta och beundra Ingvars fantastiskt skapade teckningar.

Arne Johansson
Järkvissle

LHS

Maskiner AB

PROFFS PÅ PARK & MARK

Er lokala Case IH handlare

- Vi är laddade för en rejäl vinter med snabba leveranstider, bra kampanjer samt marknadens lägsta ränta
- Vi snålar inte med utrustningen i våran vinterkampanj, riktigt bra utrustade maskiner till kanonpriser!

Case IH Farmall 85A 85 hk

4wd, 12x12 med kopplingsfri fram & back, 40 km/h, 540 PTO bak, extra hydraulik bak, hitch, AC, radio, arbetsbelysning, Quicke X3s lastare med 3:e funktion, lastdämpning, kombifäste Euro/SMS.

Kampanjpris inkl Fransgård V230 snöslunga: 455.000:-
Vid avbetalning ca 4.500:-/ inkl ränta.*

* 84 mån, 20% kontant alt inbytesmaskin, priser är exkl moms.

Case IH Farmall 85C 90 hk

4wd, 24x24 HILO med kopplingsfri fram & back, 40 km/h, 540 & 1000 PTO bak, hydraulisk trailer broms, HD fram & bakaxel, extra hydraulik bak, hitch, AC, radio, arbetsbelysning, luftfjädrad komfortstol, Trima Q3s lastare med 3:e funktion, lastdämpning, hydrauliskt snabbfäste, kombifäste Euro/SMS.

Kampanjpris inkl Fransgård V230 snöslunga: 555.000:-
Vid avbetalning ca 5.500:-/ inkl ränta*

* 84 mån, 20% kontant alt inbytesmaskin, priser är exkl moms

Handla Era Case IH service och reservdelar hos LHS Maskiner.

Ange kod *kampanj18* så får ni 10 % på hela beställningen.
Erbjudandet gäller året ut.

Kontakt

Platschef Fredrik Wiklander 070-577 25 02

Säljare Fredrik Wennerberg 072-451 88 76

Säljare Lars Huss 070-347 75 41

Service och reservdelar Sundsvall: 060-57 72 20

www.lhsmaskiner.se

ÄTA GRÖT MED MORFAR

Varje kväll skulle morfar (Lars Bredin) ha kornmjölsgröt till kvällsvard innan han gick till sängs. Min mormor (Helena) fick vid åttatiden på kvällen ställa sig och koka gröt alla kvällar i veckan.

Jag följde ofta min mor Greta till ladugården på kvällen för att ge korna kvällshö. Då som alltid gick vi in till morfar och mormor för att säga godnatt eller om det var nått annat som skulle göras ex. mangla lakan eller hänga tvätt åt mormor. Det var då i samma tid som morfar skulle äta sin kvällsgröt. Han frågade mig följande! Vill du ha lite gröt? Javisst! svarade jag.

Mormor dukade fram en tallrik, hällde upp mjölk och lingonsylt i tallriken, men gröten då? Jo, morfar skulle ha gröten på ett avlångt lågt

Anders Backlund, kåsör i Lidentidningen och Lidens tidning.
Foto: Arne Johansson.

tunt fat så att den kallnade fort. Han sa' följande! Ska vi äta ikapp? Ja, vi började från var sin ände på det ovala porslinsfatet. Tog gröt på skeden och in i munnen, sedan mjölk och sylt. Så fortsatte vi tills fatet var tomt och resultatet var ju vem som ätit mest av fatet. Jag förlorade så klart varje gång. Denna sed fortsatte varje kväll under mina småpojksår. Värt att minnas varje dag när mamma gick för att ställa kväll hos korna, så slank jag in å åt gröt! Det va' morfars å min gröttävling varje kväll.

Anders Backlund, Dacke/Ytterån

Utnyttja ROT-avdraget!

VÄGUNDERHÅLL

- hyvlning
- dammbindning
- kantskärning
- dikning
- trumbyten
- grusning

MARKARBETEN

- dränering
- planering
- vatten och avlopp
- trädgårdsunderhåll

H. Norling
Maskin AB • Tel. 070-627 31 64
www.norlingsmaskin.se

K. NORLING
MARK & TRANSPORT AB
070-342 77 15

Vår industri i Kälarne går för högtryck

Vår industri i Kälarne, Octowood, förädlar ditt virke lokalt

Gallra din skog nu!

Vi kvalitetsgallar och förädlar din massaved till Octostolpar.

Funderar du på att avverka?

Vi har stort behov av lednings-stolpar samt stamblock.

Kontakta oss!

Peter Zwahlen
0696-68 11 50
peter.zwahlen@
rundvirkeskog.se

Stefan Maina
0696-68 11 49
stefan.maina@
rundvirkeskog.se

Andreas Zetterström
0696-68 11 52
andreas.zetterstrom@
rundvirkeskog.se

Rundvirke Skog

Bed & breakfast och flera typer av boende för turister och företag.

Nu även Holmstagsgården!

Husmålning, snickeriarbeten, altanbyggen samt snöskottning för hand av tak och gångvägar.

Dagens lunch

**Måndag - fredag
Minst två rätter inklusive
kaffe och pajbuffé**

**95 kr
rabatterat pris om du köper
lunchkuponger**

Vi köper in dödsbon, flyttbon samt hela fastigheter med eller utan innehåll.

Vi fixar rot/rut

Tel: 070 - 214 49 52, www.tessanisillre.se, facebook / Tessan i Sillre

HERRE PÅ TÄPPAN

Hundar och katter är populära husdjur. För tolvåriga Emil Östman i Västanå är kanske höns ännu mer omtyckta. Emil går i klass 6 i Lidens skola med en resväg på 2,5 mil enkel. För ett år sedan väcktes nyfikenheten för hönseri. Emil som är allmänt djurintresserad såg mycket på YouTube med fina bilder av hönsfåglar och vackra ägg. Han införskaffade fem värphöns och på den vägen är det. Nu har han c:a 30 hönor och tuppar. Flera raser finns bl.a. Lohman (värphybrid) och Hedemora-hönan m.fl.

*Ett prydligt
hönshus i Väs-
tanå. Foto: Arne
Johansson.*

*Vem är herre på täppan?
Emil Östman eller tuppen
Prinsen? Emil tycker det
är den stiliga vita tuppen
(en blandning av raserna
Lohman & Hedemora).
Foto: Helena Östman.*

*Vackra hönsfåglar. Närmast
kameran är Svarten, som
är en blandning av raserna
Lohman & Hedemora.
Foto: Helena Östman.*

Ett fint hönshus har uppförts på tomten i Västanå, med lika vacker ytterpanel som på boningshuset. Blir det kallt i hönshuset hjälper en kraftig värmelampa till att skapa hönsmysig miljö. Familjens matrester och hönspellets står på hönornas dagsmeny. Emil har för tillfället ockuperat familjens bastu för att torka äppelbitar, som är uppskattat höns gods. Städning av hönshuset görs varje vecka. Och som tack blir det mellan 5 – 10 ägg varje dag, till frukost, till bakning eller uppskattade

gåvor. Ännu så länge har, tack och lov, varken hök eller räv fått utdelning för sina ansträngningar att roffa åt sig ett läckert mål mat.

Jakt (följa med pappa Daniel), fiske (tillsammans med brodern Linus) och grönsaksodling upptar det mesta av Emils tid, om nu inte tupparna kallar på hans uppmärksamhet.

Arne Johansson
Järkvisse

KVINNLIGT NÄTVERK BLIR 80 ÅR

Den 17 april nästa år firar Sillre med omnejd Hem & Samhälle sitt åttionde år som förening för traktens kvinnor. I början av maj blev Lidentidningens redaktion inbjuden att delta i föreningens blomsterauktion vilket resulterade i att vi för därifrån med ett antal nya växter.

Sillre M O Hem & Samhälle har möten första måndagen i månaden under höst och vår. Medlemmarna möts då för planering av diverse aktiviteter såsom utflykter och besök till bland annat kommunens äldreboenden. Måndagsmötena alternerar mellan Lidens sockenstuga, Västanå bygdegård och de egna hemmen. Efter det formella mötet med dagordning väntar en enklare förtäring, för en ringa penning, och samvaro kvinnor emellan.

Bildandet av föreningen

Tjugo år innan Sillre M O Hem & Samhälle inrättades bildades Sveriges Husmodersförenings Riksförbund, SHR, av några små föreningar som gick samman och blev början till en riksomfattande organisation. Då behövdes organisationen som komplement till den tidens sociala samhälle. Riksförbundet bildades samma år som lagen om kvinnlig rösträtt i Sverige antogs och vid riksdagsvalet 1921 kunde, med några undantag, alla sveriges vuxna invånare gå till valurnorna – en rättighet som vi idag tar för given. Enligt tidigare riksdagsordning, från 1866, hade endast manliga medborgare med kommunal rösträtt och hög inkomst rätt att rösta. Dessa utgjordes endast av 6 % av befolkningen fram till 1909 då alla vuxna män fick delta i de politiska valen.

Med detta i bakhuvudet förstår vi att det kvinnliga nätverkandet då, liksom nu, har varit viktigt. I Viljansborg bildades så småningom Sillre Husmodersförening av Gunda Sil-

Ordförande Lillian Ulander svänger klubban i blomsterauktionen. Här är en streptocarpus som får ny ägare.

Foto: Eva-Rut Lindberg

lerström, Hely Lidhom och Agnes Eriksson. Föreningen bestod inledningsvis av 37 kvinnor. Som mest har föreningen haft 60 medlemmar med diverse uppgifter med planering av olika aktiviteter. Bland dessa var att författa diverse skrivelser till olika myndigheter. Detta resulterade bland annat i att bussbolagen kom att köra genom Klärke morgon och kväll när den nya 86:an var klar och att en minneslund ställdes i ordning vid Lidens kyrka. Vidare har föreningen arrangerat ett antal kurser och där återfinns handarbetstekniker, vävning, trädgårdsskötsel, sammanträdesteknik, teatercirklar, hushållsberedskap, civilförsvarskurser och mycket mera. Under andra världskriget samarbetade Sillre Husmodersförening med Röda Korset då kvinnorna bland annat stickade sockor till soldaterna i de finska krigen. Många tog också emot finska krigsbarn.

Sillres husmodersdräkt

Inom Husmodersföreningarna vävde och sydde många medlemmar husmodersdräkter bestående av mönstervävt bomullstyg samt förkläde och Halskläde av vitt bomullstyg, så även kvinnorna i Sillre Husmodersförening. Dräkten användes vid festligare tillfällen såsom installationen i församlingen av kyrkoherde Arne Hevenius år 1977. 13 medlemmar bar dräkten och serverade kaffe i Lidenskolans aula och var efter detta inbjudna till middag. En kvinna reagerade över dräkterna med orden ”F-n, är det maskerad idag!”. Ett utfall av avundsjuka?

Medlemmarna i föreningen Sillre med omnejd Hem & Samhälle vävde och sydde själva sina husmodersdräkter.

Foto: SMOHS

Idag består Sillre M O Hem & Samhälle av 22 medlemmar med byombud i Sillre, Västana, Klärke och Liden. Ombuden bildar telefonkedja när medlemmar av en eller annan anledning behöver kontaktas. Idag finns en önskan om att flera ska upptäcka den resurs som Sillre M O Hem & Samhälle är så att 80-åringen kan leva vidare många år till.

Text: Eva-Rut Lindberg

Källor

www.hemochsamhalle.se

wikipedia

www.riksarkivet.se/kvinnans-rostratt

www.kringla.nu

Kerstin Kvillefors, Sillre M O Hem & Samhälle

MIDDAGSBERGET
massage och
livsenergi

**Behandlingar
Hemservice**

Johanna Breitreuz
072-200 88 59

Sillre 154, Liden
dinlivsenergi@gmail.com

Stööks
SKOAFFÄR

DIN SKOBUTIK I NORR

MED BUTIK I HAMMARSTRAND, JÄMTLAND OCH PÅ NÄTET

4 generationer sedan 1926

Våra öppettider
Mån-Fre 10.00-17.00
Lördag 10.00-13.00

Tel 0696-100 69
www.stooks.se
Centralgatan 16
HAMMARSTRAND

UNIK ORGEL ÅTERUPPTÄCKT I LIDENS KYRKA

Indalens pastorat fick ett föreläggande av brandskyddsmyndigheten om att avlägsna visst material från Lidens kyrka. I kyrktornet har sedan decennier förvarats en tidigare orgel med dess olika tillbehör. En inventering gjordes i september 2018 av Orgelhistorikern Dag W Edholm från Hallsberg. Orgeln visade sig vara byggd av Erik Petter Billström i Sundsvall år 1862 och blev nedmonterad nästan 60 år senare, år 1921. De olika delarna har därefter förvarats i kyrkans torn.

Orgelpipor av metall i förgrunden. De stora baspiporna av trä syns i bakgrunden.

Orgelbyggaren

Erik Petter Billström var född den 11 mars 1819 i Indal, Västernorrlands län. Redan som barn var han intresserad av mekanik och skall som 13-åring ha byggt en liten piporgel. Billström avlade organistexamen i Härnösand och 1841 blev han kantor och skollärare i Sundsvall. År 1853 blev han kamrer vid den nyinrättade Vattenkuranstalten och från 1872 gasmästare och föreståndare för Sundsvalls gasverk. Billström var inte examinerad orgelbyggare, men byggde under 1850- och 60-talen flera orglar. Endast några orgelfasader har bevarats till vår tid. Erik Petter Billström omkom vid en explosion i Sundsvalls gasverk den 23 december 1881, i en ålder av 62 år.

Orgeln

Lidens kyrka invigdes 1858. Vid ett sammanträde med sockenstämman i Liden den 3 november 1861 beslutades att: "Orgelverks-

byggnaden skulle företagas nästkommande år 1862 i huvudsaklig öfverensstämmelse med det af Herr Cantorn Billström i Sundsvall gifna förslag, och skulle alla härtill erforderliga förberedande åtgärder i tid vidtagas"

Konsultrapporten

Pipmaterialet och övriga delar från E. P. Billströms orgel har, enligt orgelkonsultens rapport, ett högt antikvariskt och orgelhistoriskt bevarandevärde. Det utgör det enda bevarade exemplet på E. P. Billströms orgelbyggeri. Hans verksamhet kan betraktas som en både vik-

Spelbordet till E. P. Billströms orgel förvaras fortfarande i kyrktornet. Trappstegen till tornet syns i bakgrunden.

Man undrar vem det var som spelade det sista orgelstycket på spelbordet till E. P. Billströms orgel år 1921? För snart 100 år sedan.

tig och representativ del av Mellannorrlands provinsiella orgelbyggeri under 1800-talet. Den nuvarande orgeln i Lidens kyrka (byggd 1957) svarar mot högt ställda musikaliska krav, och ett återskapande där av Billströms orgel är inte aktuellt. Det är av stor vikt att det gamla orgelmaterialet tas om hand på ett betryggande sätt, för att i någon form kunna användas i ett rekonstruktionsprojekt. Ett förslag finns att tills vidare magasinera hela

materialet i en uthusbyggnad invid Holms kyrka.

Innehållet till artikeln har i huvudsak hämtats ur konsultrapporten (16 sidor): E.P. Billströms orgel i Lidens kyrka. Inventering av bevarat pipverk och övriga orgeldelar. 2018-09-11. Dag W Edholm.

Text & Bild

Arne Johansson
Järkvisse

Nuvarande orgeln i Lidens kyrka. E. P. Billströms gamla orgel med tillhörande delar har vid inventeringen tillfälligtvis lagts ut på orgellådan.

Svenska kyrkan

INDALENS PASTORAT

Söndag 2 december

Kl 18:00 Adventsgudstjänst med kyrkokören i Lidens kyrka
Efteråt bjuder Sillre M O Hem & Samhälle på kyrkkaffe i sockenstugan

Söndag 9 december

Kl 18:00 Konsert Martin Häggström
Lidens kyrka

Torsdag 13 december

Kl 14:00 Andakt
Lidens barnkör sjunger julsånger
Rutsgården

Kl 19:00 Lidens skolas Luciatåg
Föräldrar och bygden hälsas
välkomna
Lidens kyrka

Tisdag 18 december

Julspel för skolorna
Lidens kyrka

Torsdag 20 december

kl 14:00 Julbön
Rutsgården

Söndag 23 december

Kl 11:00 Musikgudstjänst med projektkörens egna älskade julsånger under ledning av kantor Lena Henriksson
Lidens kyrka

Måndag 24 december

Kl 23:00 Julnattsmässa med solist
Lidens kyrka

VÄLKOMNA!

Välkommen till Indals Skoterklubb!

Vi arbetar ideellt för att skoter- och skidspår ska bevaras, underhållas och förbättras. Var med och stöd oss!

Din medlemsavgift går till utrustning, skyltning och drivmedel som krävs för att utföra dessa uppgifter.

I år har vi breddat ledssystemet samt förbättrat skyltning och broar.

I vinter planerar vi för skoterträffar och familjedagar.

Hjälp oss att nå upp till vårt mål på 220 medlemmar!

Enskild medlem 250 kr

Familj med ungdomar upp till 15 år 395 kr
Swisha till 1231508043

eller sätt in pengar på bg 496-5869
Uppge telefonnummer så att vi kan bekräfta med sms

Tack för att du hjälper oss att bevara en del av friluftslivet i Indal. Varmt välkommen som medlem så ses vi ute i skoterlederna i vinter.

Gilla oss gärna på Facebook

Undrar du över något?

Kontakta i så fall vår ordförande
Fredrik Wiklander 070-577 25 02.

VÄTTABERGSBACKEN FÅR ANSIKTSLYFTNING

Schaktmaskinen/bandaren hämtades i den blivande Vindkraftparken Kråktorpet för avfärd mot Vättaberget. Foto: Nattalie Hollström.

Slalombacken på Vättaberget i Liden har flera brister. En av de besvärligaste har varit den knöliga terrängen så att pistmaskinen (för preparering av snön) inte har kunnat komma åt alla delar av backen. Initiativrika människor tog, tillsammans med Föreningen Vetten Alpina IF, saken i egna händer. Med sponsring från tre företag fraktades en stor schaktmaskin/bandare till Vättaberget och med de resurserna var på några timmar ett mångårigt problem ur världen. De för föreningen insparade pengarna kan säkerligen komma andra angelägna projekt till godo. Sponsorer var: Urban Holmgren Åkeri AB (maskintransport), AB Härnösands schakt och trädgårdsanläggningar (maskinförare) och Veidekke Sverige AB (maskinhyra). De två senare sponsorererna är båda verksamma vid det pågående arbetet med den blivande vindkraftparken Kråktorpet. Tack sponsorererna och även ett tack till Glenn Jacobsson (maskinföraren), Tommy Stridh (ordförande i Vetten Alpina IF) och Martin Jacobsson (sekreterare dito). Nattalie Hollström (en av initiativtagarna) skrader inte orden:

”För mig och sambon Glenn är det lika självklart att barnen i Liden har en fullt funktionsduglig backe, precis som alla andra backar är i vår kommun. Vi brinner för barnens framtid lika mycket som för bygdens framtid. Vi kan absolut inte göra allt, men om alla gör lite var, så kommer det här bli toppen! Vi hoppas att Sundsvalls kommun kommer att ta sitt ansvar i den här frågan. Barnen i Liden kan väl omöj-

Vättaberget är utjämnat till pistmaskinens bästa och för kommande skidentusiaster i vinter. Foto: Tommy Stridh.

ligt vara mindre värda än våra kära barn i resterande delen av kommunen? Vi är långt ifrån de moderna anläggningarna kring Sundsvall. Barnen i Liden tvingas fortfarande år 2018 att gå på utedass i skidbacken!!!”

Arne Johansson
Järkvisse

**Vill du prenumerera på
Lidentidningen?**

Sätt då in årskostnaden 200 kr på plusgiro 195 35 99-6. Uppge namn och adress så kommer tidningen med posten.

KÖTT • SKINN • CHARK
• HÄLLA GÅRD •

WWW.HÄLLAGÅRD.SE

**Din lokala
lammleverantör**

**Besök gärna vår
gårdsbutik i Åsen**

**Jeanette & Thomas
Eriksson**

070-551 67 52

Husåsvägen 14

**Medicinsk fotvård
Fotvårdsprodukter**

Jag finns också i
Bispgården, Indal och Kälarne

Helena 070-610 64 37

**Pär Hansson
BYGG**

- ❑ **Nybyggnationer**
- ❑ **Ombyggnationer**
- ❑ **Tillbyggnationer**

Använd gärna rotavdraget

**Pär Hansson, Fullblodsvägen 25, 857 52 Sundsvall, 070-3439750
par@hanssonbygg.se, www.hanssonbygg.se**

GRANNGÅRDEN

ETABL.1880

Köp din
JULGRAN
hos oss!

Välkommen till
Granngården / Team Östlin Bygg AB i Hammarstrand

Vi har det mesta för de flesta!

Öppet: måndag - fredag 7.00 - 17.30
Tel: 0696-161 90

Vi säljer bland annat byggvaror,
trädgård, tvätt & rengöringsmedel,
papper, hund & kattmat, jord, skor
& stövlar, färg, vägtrummor, mark &
dräneringsrör med tillbehör, gasol,
arbetskläder, djurfoder ...

GOD JUL

**BISPGÅRDENS
TRAFIKBUTIK**

0696-303 85

**GOTT NYTT
ÅR**

Närilivs med brett sortiment

Öppettider

Vardagar 07.00 – 20.00

Lördag 08.00 – 20.00

Söndag 09.00 – 20.00

Korv

Bakeoff kaffebröd

Gasol

Däckservice

Självtvätt

Sundsvallsvägen 1, Bispgården
bispgardens.trafikbutik@telia.com

KRÅKTORPET FRÅN FATTIGDOM TILL RIKEDOM

I den vindstilla, kyliga och kolsvarta kvällen långt ifrån bebyggelse flämtar ett svagt ljus i ett litet fönster. Här är tystnaden total. Det känns som att tiden stått stilla. När man kommer närmare känns den karaktäristiska lukten av brinnande björkved och en svag rökpelare letar sig försiktigt upp mot himlen. Den moderna civilisationen känns fullständigt avlägsen. Det kunde lika gärna vara 1600-talet som 2000-talet.

Ny vindkraftpark

Det kraftigt bullrande ljudet av stora tunga schaktmaskiner flyttar oss snabbt till nutid. Vi är vid den ensligt belägna platsen med namnet Kråktorpet, som ligger i ett omfattande skogsområde ca 7 km väster om Järkvissle by. Från att ha varit väglöst land i vidsträckt skogsområden där fattigdom och svält var vardag skall nu vår tids toppmoderna och högteknologiska verklighet göra sin en-

trée i en stor vindkraftpark under namnet Kråktorpet. 43 vindsnurror kommer att resa sig över trädtopparna om några år. Som jämförelse kan nämnas att den nyligen färdigställda vindkraftparken Jenåsen, öster om Liden, består av 23 snurror.

Historisk plats

Kråktorpet ligger högt upp på en bergås med en vidunderlig utsikt, som vid gott väder

Delar av Kråktorpets jaktlag samlat i jaktstugan en höstkväll i början av 1970-talet. Från vänster: Tord Höglin, Tomas Kilander (delvis skymd), Torgny Kilander, Lars Backlund och Olle Gerdin. Foto: Sune Kilander.

sträcker sig mildtals in över blånande skogslandskap i Jämtland. Idag finns en mindre byggnad och flera stenrösen, vilka skvallrar om att här har tidigare funnits en bosättning. Det är trehundra år sedan någon var bosatt på denna frostbelägna plats.

Att det lyser ett svagt sken från fönstret beror på att det är höst och älgjaktstid. Den nuvarande stugan används nämligen numer av Kråktorps jaktlag, som jaktstuga. Stugan och framförallt platsen har en mycket intressant och dramatisk historia. I dåvarande Lidens Tidning nummer 1 (februari) 2005 skrev jag en artikel om det sägenomspunna Kråktorpet. Vem kunde då ana att platsen skulle bli högtintressant för miljardinvesteringar drygt tio år senare. Här följer ett utdrag ur artikeln från 2005.

Lönekontor

Den nuvarande Kråktorpsstugan byggdes 1925 av Skönviks AB (föregångare till dagens Svenska Cellulosa Aktiebolaget [SCA]) i på den tiden fullständigt väglöst land. Vi bortser då ifrån stigar och vintervägar för timmerkörning med häst. Skogshanteringen hade expanderat kraftigt och mycket folk var verksamma i området med skogsavverkning och kolning. I början av 1800-talet förvärvade bolaget en 50-årig avverkningsrätt på den s.k. Järkvissleallmanningen, som låg under Ljungå bevakning. Där bodde förvaltaren och där låg också avlöningskontoret. Varje höst samlade skogsförvaltaren arbetssökanden på Kråktorpet och fördelade befintliga körar- och huggarskiften för den kommande säsongen.

Kråktorpsstugan år 1999. Under "Kontorets" tid var ingången på den vänstra gaveln till tjänstemännens rum (nu förråd). Ingången på långsidan var till arbetarnas rum (nu nyttjat av jaktlaget). Foto: Arne Johansson.

Kråktorpsstugan byggdes i timmer med två rum, det ena rummet för tjänstemännen och det andra för arbetarna. Stugan gick under namnet "Kontoret". Under tiden före bygget hade alla avlöningar utbetalats i Ljungå. Arbetarna fick själva hämta sin arbetsersättning på plats. Det åtgick som regel en hel arbetsdag att hämta löningen. Ibland hämtade man mot fullmakt ut varandras löner. Det skall enligt berättelser ha funnits ett skidspår från allmänningens västra del, via Kråkstensjön och Åmyrriiset till Ljungå. Spåret kallades "Avlöningsspåret" och hölls väl markerat i terrängen.

Efter att "kontoret" på Kråktorpet hade byggts utbetalades alla avlöningar där. Arbetaren skulle förutbestämda dagar infinna sig på "Kontoret" för att hämta löningen och det oberoende var han befann sig på allmänningen. Detta ansågs rationellt istället för de långa resorna till Ljungå (fågelvägen 13 km, från Kråktorpet räknat).

Det är inte känt hur länge "Kontorets" verksamhet pågick på Kråktorpet, kanske något decennium, men 1947 flyttade jaktlaget in och då hade sannolikt stugan stått tom ett antal år. Före 1925 hade Kråktorpet förmodligen saknat byggnad under flera hundra år.

I nästa nummer får vi se vad som är känt från Kråktorpets äldre historia.

Arne Johansson
Järkvissle

Tack till tidigare jaktledaren för Kråktorpets jaktlag Sune Kilander, Järkvissle, för hjälp med material till artikeln.

Uppställning för fotografering på Kråktorpet vid en älgjakt för länge sedan. Foto: okänd.

Uppgifterna i denna artikel är hämtade ur Medelpads finnmarker (1945) av R. Gothe, Lidens Båtsmän av H. Nyberg, Stampkojan (1977) av Arne Sundin i Liden, tidningen Nya Samhället (25 november 1933), Länsarkivet samt bevarade sägner.

LIDENTIDNINGEN

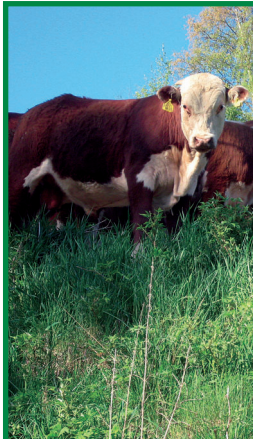
Vi tar emot artiklar,
berättelser, bilder
och idéer på:

lidentidningen@telia.com

ring oss på telefon:
0692 211 01, 070 322 50 76

Vi kan också hjälpa till med:
layout, hemsidor,
reportage, foto,
brochyrer, reklam, korrektur

Ring eller maila oss för offert!

Järkvissle Ekokött

Vi har ett ekologiskt jordbruk som är kravgodkänt.

Vi har dikor och föder upp kalvar till 1 1/2 - 2 års ålder.

Du kan beställa ungnöt styckat och klart, hel, halv, kvart, åttondel.

Örjan Rudin o Pia Nägele
Järkvissle 213, 860 41 Liden

070 - 534 93 83

jarkvissle.ekogardar.se

*GOD GUL
&
GOTT NYTT ÅR*

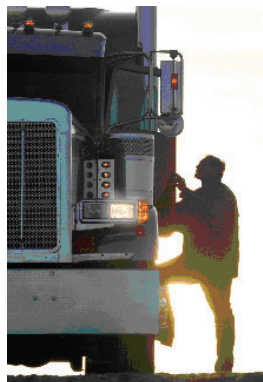
P L B Bygg AB

F d Posthuset Liden

**Kontakta oss för
information om lediga
lägenhet eller lokaler**

060-15 90 40, Peter@plb.se

YTTERBOMS TRAFIK AB

070-666 74 91

060-928 28

- Lastväxlare
- Maskintransporter
- Kranbilar
- Containeruthyrning

Tillsammans skapar vi ett högre värde på din skog!

Teckna Norrskogs nya hållbarhetsavtal Träkronan så kan vi till sammans optimera din skog och avkastning för ett långsiktigt hållbart skogsbruk. Ju mer du använder oss desto högre värde och avkastning: Du får högre timmerpremie från första kubiken, bättre rabatter och högre service.

Kontakta din skogsrådgivare idag så berättar vi allt du behöver veta för att höja värdet på skogen.

Samuel Lind
010-150 27 35

Johan Dammström
010-150 25 45

Norrskogs vision är att finnas lokalt nära dig och därför har vi nu öppnat nytt kontor i brandstationen i Liden, välkommen!

NORRSKOG
trakronan.norrskog.se

Tack för i år!

Vi vill tacka alla skogsägare vi haft förmånen att få träffa och göra affärer med under 2018. Vi ser fram emot nya samarbeten under kommande år.

Framtiden är ljus för skogsägare i Norrland. Vi har gjort stora investeringar i Östrands massabruk och hela Tunadals sågverk har byggts om för att få ut maximalt av varje stock. Vi tror på skogen.

Välkomna in på lokalkontoret i Liden och träffa oss, så berättar vi mer om våra satsningar och vad vi kan göra för dig och din skog!

God Jul och Gott Nytt År!

Mikael Kullström
tel 060-19 34 83
mikael.kullstrom@sca.com

Jonas Eriksson
förelärdledig
t o m januari 2019

- **Grävning för grunder**
- **Vatten och avlopp**
- **Dränering**
- **Snöröjning och sandning**
- **Klippning vägar**
- **Matjordsförsäljning**

Niclas 073-044 79 42

Lasse 070-647 15 07